

Utanríkismálanefnd Alþingis

22.04.2019

Umsögn Valorku ehf

um þingsályktunartillögu nr 93/2017; þriðji orkupakkinn; 777. mál

Valorka þakkar fyrir tækifæri til að leggja fram umsögn um þetta þingmál.

Aðild Íslands að Evrópska efnahagssvæðinu (EES) var mjög umdeild á sínum tíma og klauf þjóðina í gagnstæðar fylkingar. Þjóðinni var meinað að tjá álit sitt í þjóðaratkvæðagreiðslu eins og rétt hefði verið. Eitt af fyrirheitunum sem þjóðinni voru gefin í tengslum við aðildina var það að Alþingi yrði aldrei sjálfvirk „stimpilstofnun“ fyrir samþykktir ESB. Með öðrum orðum; að Alþingi Íslendinga bæri ekki skylda til að samþykkja þær tilskipanir ESB sem annaðhvort væru skaðlegar hagsmunum Íslands eða hefðu enga þýðingu hérlandis og ættu ekki við.

Umrætt þingmál um „þriðja orkupakka ESB“ er þess eðlis að það á alls ekki við hérlandis. Stjórn á orkuauðlindum okkar er alfarið íslenskt innanríkismál og öll reglusetning þeim viðkomandi á að vera að frumkvæði Íslendinga og samkvæmt þörfum Íslendinga. Orkukerfi okkar er ótengt og óháð öðrum löndum; líkt og fiskimiðin okkar, og skal alfarið lúta íslenskri reglusetningu.

Valorka ehf telur því engin rök hníga til þess að Alþingi Íslendinga ljái máls á því að ræða erlenda reglusetningu um orkumál; þaðan af síður að undirgangast hana. Hvorki málsskjölin sjálf né umræður um málið innan þings og utan hafa leitt í ljós neina þörf á að samþykkt þess verði svo mikið sem hugleidd. Umræða þessa máls á þingi er augljóst brot á því fyrrnefnda loforði sem þjóðinni var gefið við samþykkt EES samningsins. Fari svo slysalega að Alþingi samþykki þetta mál af þeirri ástæðu einni að við erum aðilar að EES, má augljóst vera að aðild Íslands að þeim samningi er bein aðför að sjálfstæði Alþingis og þar með fullveldi þjóðarinnar; þá munu fleiri slík óþarfamál fylgja í kjölfarið.

Valorka hvetur alþingismenn til að hafna þessum orkupakka algerlega. En sé í honum eitthvað það að finna sem þjónar hagsmunum Íslendinga er þingmönnum bæði rétt og skylt að leggja fram þingmál um það. Slík þingmál yrðu þá á íslenskum forsendum og með íslenska hagsmuni í fyrirrúmi, en ekki innflutt reglusetning erlendra ríkja sem illa hentar íslenskum hagsmunum.

Landsvirkjun er allsráðandi risi á íslenskum orkumarkaði, sem hefur gríðarleg ítök í stjórnkerfi landsins. Reynsla Valorku er sú að ráðuneyti nýsköpunar, Orkustofnun og aðrar stofnanir á sviði orkumála séu svo háðar Landsvirkjun og hagsmunum þess fyrirtækis að þær séu í raun fremur deild innan fyrirtækisins en ráðandi stofnanir. Kom þetta t.d. berlega í ljós þegar atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið skilaði skýrslu um „nýja orkukosti“ til Alþingis nýlega, en skýrslan er uppfull af rangfærslum sem hampa verkefnum Landsvirkjunar á sviði vindorku en gera lítið úr verkefnum Valorku á sviði umfangsmestu orkuauðlinda landsins; sjávarorku. Landsvirkjun hefur ekki farið dult með þá skoðun sína að samþykkja beri alla orkupakka ESB og búa í haginn fyrir lagningu sæstrengs. Ríkisstjórnarflokkarnir virðast ætla að láta það eftir Landsvirkjun að samþykkja orkupakkana, í andstöðu við líklegan meirihluta þjóðarinnar. Til að reyna að ná sáttum leggur ríkisstjórnin fram lög

sem segja að ekki verði lagður sæstrengur nema með samþykki Alþingis. Þessi lagasetning er næsta grátbrosleg, enda augljóslega engin þörf á henni. Engar þjóðarauðlindir verða seldar úr landi án samþykkis Alþingis; hvorki orka um streng né fiskur á miðum. Hinsvegar munu þessi lög verða afnumin um leið og Landsvirkjun telur sér henta að selja orku um sæstreng. Slík eru ítök þessa orkurisa í stjórnkerfinu. Aðkallandi er að skipta Landsvirkjun upp í smærri einingar í þjóðareigu, en það á ekki að gerast með erlendum fyrirskipunum.

Orkumál heimsins munu, vegna fyrirsjáanlegra orkuskipta, breytast hraðar á næstu árum en dæmi eru um síðan í árdögum iðnbyltingarinnar. Því er núna sérstök ástæða til þess fyrir sjálfstæða þjóð að gæta ítrustu varkárni og halda vel utan að sjálfstæði í sínum orkumálum. Valorka vinnur að þróun nýrrar íslenskrar tækni til nýtingar hinna gríðarlega umfangsmiklu orkuauðlinda sjávarfalla. Þó nýting sjávarfallaorku sé ekki aðkallandi hérlendis núna er engum vafa undirorpið að hún verður mikilvægur þáttur íslenskrar orkuframleiðslu innan fárra áratuga. Mikilvægi verkefna Valorku fyrir íslenska hagsmuni liggur einkum í því núna að Valorka er sá þróunaraðili sem kominn er næst því að ná tökum á hagkvæmri nýtingu hinna algengu hægstrauma við annes. Stærri þróunaraðilar sjávarorku eru komnir mun lengra í nýtingu hröðustu og orkuríkustu straumanna, en þeir eru mikið sjaldgæfari. Valorka býr við það „heimilisböl“ að hérlendis ríkir skammsýnin ein í þróun orkutækni. Stjórnvöld virðast ekkert vilja sjá og ekkert styðja nema verkefni Landsvirkjunar og hafa leitað allra leiða til að koma verkefnum Valorku fyrir kattarnef. T.d. með því að afnema heimildir Orkusjóðs til að styðja nýja orkutækni; með því að selja frumkvöðlasetrið á Eldey og með því að Tækniþróunarsjóði er ekki gert skylt að vinna samkvæmt Parísarsamkomulaginu. Staðan er því sú að samtímis því að ríkisstjórnarflokkarnir leggja ofurkapp á innleiðingu erlendra reglusetninga sem innan fárra ára gætu reynst skaðlegir íslenskum hagsmunum, hafa íslensk stjórnvöld komið því svo fyrir að íslensk hreinorkutækni í fremstu röð þróunar er rekin úr húsi og haldið uppi af atvinnuleysisbótum frumkvöðulsins.

Valorka mótmælir slíkri forgangsröðun stjórnvalda og væntir þess að utanríkismálanefnd beiti sér fremur fyrir framgangi og miðlun íslenskrar orkutækni í samræmi við 10.gr Parísarsáttmálans en innflutningi óþarfra erlendra reglugerða. Valorka leggst eindregið gegn þessum varhugaverða og óþarfa gerningi.

Virðingarfyllt

Valdimar Össurason, framkv.stjóri Valorku ehf